

L'ACTIVITAT TEATRAL A MONTBLANC (1903-1925)

Judit ALBALAT GAO

INTRODUCCIÓ

El teatre s'ha caracteritzat des dels seus inicis per la seva funcionalitat. A banda del vessant més lúdic, també ha estat vist com una eina propagandística o doctrinal o, fins i tot, política. Com qualsevol altra manifestació artística sempre ha anat lligat als plantejaments de la societat que l'envolta i amb la qual conviu.

A finals del segle XIX i principis del segle XX, quan la cultura es va generalitzar i convertir en l'entreteniment de les masses, el teatre va experimentar una evolució molt ràpida. Es van deixar endarrere les representacions dels drames sacres tan representatives del teatre vuitcentista. La cultura va esdevenir popular ens mans d'una nova classe social i d'un poble obert a noves idees i tendències. Pin i Soler, Emili Vilanova, Folch i Torres, Apel·les Mestres, Ignasi Iglésias, Santiago Rusiñol, i sobretot, Àngel Guimerà van reivindicar un procés de modernització de l'escena catalana.

Amb la fi de la Primera Guerra Mundial l'escena catalana va sofrir una forta davallada. El teatre català passava per uns dels moments més crítics de tota la seva història, veia com s'esfondrava tota la projecció iniciada a la dècada dels noranta.

Amb l'entrada del Noucentisme i la irrupció d'una nova intel·lectualitat, va imposar-se un nou model cultural que combregava amb les ideologies impulsades per Prat de la Riba. Així, el desordre creatiu del Modernisme va deixar pas a una nova voluntat doctrinal i sobretot social i cultural. Amb la irrupció d'aquest nou model cultural moltes viles d'arreu de Catalunya van viure un dels moments més importants. El teixit associatiu i lúdic esdevenia molt important en totes aquestes poblacions. El teatre n'és un gran exemple, ja que en moltes ocasions fou un element divisor i entre els diferents sectors de la població. Sovint la gent i els actors que formaven part de les companyies d'*amateurs* es decantaven d'una manera directa o indirecta per un determinat tipus de teatre.

Durant la dècada dels vint, el teatre era l'espectacle tradicional que entusiasmava la majoria de la població. Viles com Montblanc, que en aquella època vivien un fort dinamisme social i cultural, eren participants d'aquest fort i competitiu teixit associatiu. Va ser una època marcada pels forts dualismes que enfrontaven una societat rural dividida. Josep Maria Poble, un dels autors més prolífics i màxim exponent del teatre nacionalista, ho descriu: “dues orquestres, dues masses socials, dos periòdics, dues colles de torraires, dos equips de futbol, dues societats recreatives... I dues parròquies, els feligresos de les quals, en algunes ocasions també s'esbatusaven”.¹

En aquesta època la consciència de nacionalisme i de catalanisme va aconseguir un fort arrelament en la Joventut Nacionalista, la qual, hereva de l'Associació Catalanista, disposava d'un local propi situat al carrer Major (barri de Sant Cristòfol). El grup dramàtic, dirigit per Feliu Vives, posà en escena les millors obres del panorama literari del moment, fins i tot s'hi van estrenar obres de Josep M. Poble. Tot i els grans èxits assolits en aquella escena, el futur encara els amagava una grata sorpresa. El gener de l'any 1921 s'havia d'estrenar a Barcelona *Joan Dalla*, d'Àngel Guimerà. Però fou prohibida pel governador civil de la ciutat, i se'n va retardar uns quants mesos l'estrena. Guimerà volia posar-la en escena i, després d'escriure algunes cartes al seu amic Josep Torres i Debat, van acordar que l'estrena es faria al teatre de la Joventut Nacionalista per Pasqua d'aquell mateix any. Val a dir, però, que la posada en escena es va poder dur a terme gràcies al suport i l'ímpetu del batlle de la vila, Jaume Foguet, que es féu responsable

¹ POBLET I GUARRO, Josep M. *Aquell Montblanc... Tipus, costums, efemèrides. Breu història guia de la vila ducal*. Barcelona: Ed. Selecta, 1975.

dels possibles incidents. El dramaturg va assistir a l'estrena de l'obra i la vila li va preparar un gran homenatge.

L'obra escenifica el setge que el 1714 va patir Barcelona en mans de les tropes de Felip V. El drama no va ser prohibit perquè fos una obra qualsevol sinó perquè escenificava l'opressió d'un poble, i tot un seguit de manifestos reivindicatius i patriòtics.

Tot això no és res més que la recollida d'uns fruits plantats durant la segona meitat del segle XIX, però sobretot a principis dels XX, quan El Foment ja disposava d'un elenc infantil.

El present estudi vol ser una aproximació a la història del teatre montblanquí, un petit tast de la historiografia de la vila i d'una de les seves activitats més prolífiques i alhora resistents: el teatre. Montblanc va esdevenir una vila molt rica socialment i culturalment. Hom recorda les primeres representacions passionístiques; el teatre de Sant Francesc, un edifici religiós on curiosament encara avui se celebren actes culturals d'importància rellevant; els primers locals on s'improvisaven petits escenaris —la pugna que mantenien L'Artesana i El Foment—; l'esclat de la Joventut Nacionalista i els Pomells de Joventut, i tot un seguit d'esdeveniments que convulsaren la vila i que formen part no només del passat sinó també d'un present associatiu encara molt ric.

A continuació podreu fer-vos una idea de l'activitat teatral a Montblanc des dels seus inicis fins a l'improvisat teatre de Sant Francesc, el Centre Montblanquí, l'Associació Catalanista, El Foment, L'Artesana, la Joventut Nacionalista; una aproximació a l'activitat montblanquina, des dels seus inicis fins al 1925. És també un record per a tots aquells montblanquins que han pujat als diferents escenaris, que han defensat la nostra cultura, que han lluitat pels seus ideals i els han posat de manifest, però que, sobretot, han fet gala del seu fort esperit de montblanquinisme. Aquesta i altres raons, sobretot els documents trobats, ens encoratgen a continuar treballant per poder-vos oferir, en un futur pròxim, no una aproximació sinó la veritable història del teatre montblanquí, des dels seus inicis fins a l'actualitat ja que l'agrupació actual encara continua pujant al mateix escenari del Centre Montblanquí, El Foment, la Joventut Nacionalista o el Centre Parroquial, com es coneix encara avui.

Al final de l'article hem adjuntat la informació de la documentació consultada a l'hemeroteca de l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: un apèndix on podreu trobar les obres, l'autor, el local i la data de representació.

ELS INICIS

La vila de Montblanc va acollir una forta activitat teatral des del seu inici, a la primera meitat del segle XIX. Va ser un període marcat per les guerres i les desamortitzacions. La vila va ser presa per les flames, la qual cosa va afectar greument gran part dels monuments eclesiàstics. La posterior entrada dels liberals també va comportar greus conseqüències per a la població, ja que les famílies i les cases van ser assetjades i ocupades sense pietat per les tropes liberals.

Amb la Tercera Guerra Carlina, la vila tornà a ser assetjada per les forces d'ocupació i va esdevenir un dels centres d'avituellament liberal. Montblanc va quedar força malmesa, alguns dels antics convents van ser buidats i, posteriorment, ocupats per entitats de la vila. Aquest és el cas de l'antic convent de Sant Francesc. L'any 1845, l'alcalde, Antoni Montsarro i Moles, va efectuar un seguit d'obres per convertir-lo en el primer teatre montblanquí. El clergat, com era d'esperar, no va respectar la seva decisió, i per tant no fou possible crear un grup d'aficionats ja que només va accedir a la proposta de representar-hi putxinel·lis.

No va haver de passar gaire temps perquè la vila pogués gaudir del primer grup d'aficionats. Era l'any 1847 quan l'alcalde Raimon Alfonso i Huguet creà i presidí la primera societat montblanquina de teatre. Es van continuar les reformes amb la construcció d'un escenari, una tribuna i bancs per al públic i amb l'adquisició d'una cortina de boca i, fins i tot, decorats per a l'escenari. D'aquesta època no tenim constància de les obres representades, però sí que sabem que cada Diumenge de Rams es representava el drama sacre *La passió i mort de Nostre Senyor Jesurist*.² El quadre era dirigit per Mateu Cantor i Masalles, tot i que van ser els vicaris i l'organista de l'església de Santa Maria els que van passar al capdavant. La representació de *La passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist* va esdevenir un gran èxit que permeté cobrir les despeses i iniciar una tasca molt empenedora amb la representació de noves obres que assoliren un gran èxit. *Lo jugador*, per la Festa Major, i *Els Pastorets a Betlem*, per Nadal, van ser dues de les obres posades en escena. Malauradament, el fet de ser un teatre amb una infraestructura molt deficient i improvisada va conduir finalment al tancament del recinte.

² VIVES I POBLET, Lluís. *Narracions històriques de la vila de Montblanch*. Montblanc: Inèdit, 1960.

L'any 1856, l'alcalde liberal Jeroni Boada i Foraster tornà a reobrir el teatre de Sant Francesc, que durant deu anys va representar grans èxits. En aquesta segona època va ser posada en escena l'obra local *Història de Nostra Senyora de la Serra*. Es continuaren representant *Els pastorets*, *La passió* i *Lo rosari perseguit*. Tot i el caràcter liberal de la majoria dels actors i músics, no es va deixar de banda la qüestió religiosa, ja que durant molt segles el local havia estat el convent dels franciscans. Les representacions sempre comptaven amb el suport de l'orquestra de vila, en col·laboració amb el grup de cantaires de Santa Maria. El afeccionats posaven en escena el drama litúrgic de *La passió*, que, segons historiadors de la vila, "rès tenia a envejar als milars de Valls i Reus".³ Anton Miró i Albareda —Anton Llums— era l'encarregat de la tramoia, tot i que tan aviat se'l podia veure fent de paleta com d'electricista o, fins i tot, de fuster. Va ser el constructor del Cafè, del teatre del Musiquet i de la tramoia de *La passió* i *Els pastorets de Betlem*. Aquestes dues últimes tasques se les va prendre amb molta afició i devoció, com molt bé explica Lluís Vives:

No cal dir tampoc que l'Anton Llums havia pres amb carinyo i gran entusiasme la tasca de la tramoia de "La Passió" i "Els Pastorets de Betlem". El qual amb llurs diabòliques fantasmagories a base de polç de renyina de pi ben picada i seca, i que llançada a grapadets pel propi. Llums al cremallot d'una atxa encesa, produïen unes flamarades, que de vegades, talment semblaven com sorgides del mateix infern, per engolir-se amb tots els ets i uts als demoniassos que fent el boig i saltant d'ací d'allà, sense donar-se'n compte, feien cap a les profunditats de l'avèrn. Perquè en Llums totes se les pensava i tot s'ho inventava per fer esgarriar a la mainada, i fer obrir els ulls com taronges als vells, que mai per mai havien vist cosa semblant. I quan calien al·legories de les escenes de gloriosos apoteosis, l'Anton Miró s'engiponava lluminàries fetes de bengales, igualment de fabricació pròpia, a base de pòlvora i serradura i una barreja de polç d'al·minina per tal de produir les coloraines abellides que feien tot l'afecte, i que amb tanta facilitat feien tornar el blanc, negres, i el blau, roig.

L'any 1862, Josep Sugranyes i Espanyol⁴ va inaugurar el teatre del Musiquet, situat al carrer del Joc de la Pilota.

³ VIVES I POBLET, Lluís. *Narracions històriques de la vila de Montblanch*. Montblanch: Inèdit, 1960.

⁴ MAYAYO ARTAL, Andreu. "Josep Sugranyes i Espanyol, El Musiquet". *Espïllera* (Montblanch), 28-30 (abril-juny 1984).

El teatre de L'Assutzena va iniciar la seva activitat l'any 1970 a "la casa cremada d'Aguiló", al carrer de Sant Josep. A finals de segle, el 1893, va passar a dir-se L'Artesana. Es va millorar l'aforament amb bancs nous i butaques que donaven capacitat a unes 250 persones.

A principis dels vuitanta s'accentuà el malestar a l'Ateneu Montblanquí, una associació d'esperit liberal però força cristianitzada. Aquest malestar provocà una greu divisió i el posterior el tancament del centre. Els dissidents de l'Ateneu van crear el Centre Montblanquí.

EL CENTRE MONTBLANQUÍ (1881-1898)

El Centre Montblanquí, fundat l'any 1880 al barri del Carme, donà pas a tota una activitat teatral nova que no s'havia vist mai a la vila. Establerts a la casa de l'Espinac, els seus membres volien conservar l'esperit dels aficionats de l'antic Casino. No només s'hi representaven drames sacres sinó tot tipus de teatre en general. Tot i la representació d'aquests drames sacres, en cap moment es va conservar l'esperit del Casino. Sembla que l'entitat es trobava mancada de gent jove, d'iniciatives i d'activitats socials. L'associació va continuar amb la posada en escena de *La passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist*, en la qual Josep Guarro representava el paper de Jesús, i Francesc Montparler —conegut com Xixuelo— representava el de Pilat.

L'apotecari Marià Pedrol i Belart —senyor Mariano— dirigia el quadre d'aficionats. Posà en escena tot un seguit de clàssics que ompliren la platea i el galliner: *La esposa del vengador*, *La aldea de San Lorenzo* i *Cómo empieza y cómo acaba*. *La dida* de Pitarra va suposar un gran èxit per a la companyia. *La creu de la masia*, *Les heures del Mas*, el drama d'Àngel Guimerà *Mar i cel* i *Un manresà de l'any vuit* també van ser posades en escena. El 1895 el Centre Montblanquí fou traslladat a una casa del barri de Sant Cristòfol.

Davant d'aquest estat de letargia social es va produir una nova escissió amb la fundació del Centre Nou, una entitat que no només feia teatre, sinó que també organitzava mítings polítics i esplèndids balls de societat; tot plegat representava una bona competència per a L'Artesana, els hereus de L'Assutzena. El seu local se situà a la plaça de Santa Anna, al cafè del Serret. El primer pis, que era l'antic cafè públic, quedà convertit en una sala de societat, mentre que els baixos, on hi havia la taverna i el corral, esdevingueren la sala de ball i espectacles, en la qual es respirava un cert ambient d'esquerres.

Marià Pedrol, el fundador del Casino dels senyors, president del Centre Montblanquí i alcalde de la vila, féu un nou teatre situat entre els carrers Major i Escultor Belart. Com ja hem esmentat abans, Marià Pedrol, l'apotecari, creà i dirigí un elenc *amateur* en el qual destacaren els montblanquins Isidre Andreu, Joan Serret i Baldomer Jofre.

A finals del segle XIX la vila experimentà tot un seguit de canvis econòmics, urbanístics i socials que iniciaren un període d'esplendor socio-cultural.

ASSOCIACIÓ CATALANISTA LA CATALANA (1893-1917)

L'any 1893 ja es tenen notícies de l'existència d'un grup d'aficionats que formen La Catalana, una entitat cultural i recreativa de vida efímera que inicià, infructuosament, l'activitat teatral i cultural a Montblanc. A la revista *El Teatre Regional* del dia 7 d'octubre de l'any 1893 es descriu un dels actes organitzats per aquesta societat:

El dissabte dia 30 del passat setembre, amb motiu de la inauguració de la societat La Catalana, va celebrar-se en el seu saló teatre una important vetllada literàrio-musical, en la qual es llegiren alguns preciosos treballs al·lusius a l'acte i a les tristes circumstàncies de la població, prenent-hi part caracteritzades personalitats de la vila, i contribuint a la lectura de poesies originals dos col·laboradors d'aquest periòdic. La majoria dels números foren catalans i la part musical, dirigida pel mestre Gelambrí, complí encertadament, recollint tothom molts aplaudiments. Després de la vetllada es posà en escena, pel quadre de joves aficionats Calvo, la peça *Cura de cristià*, acabant tan lluïda festa amb l'indispensable ball de societat.⁵

Seguint el costum generalitzat a finals del segle XIX, les representacions teatrals de La Catalana anaven seguides de balls de societat. Al voltant de les representacions s'organitzaven unes vetllades literariomusicals que sovint anaven acompanyades de lectures de poesies i llargues tertúlies. El grup de joves afeccionats que actuava a La Catalana era l'associació Calvo. L'elenc va prendre el nom de l'il·lustre actor que, juntament amb Antonio Vico, eren al capdavant de l'escena castellana.

⁵ POBLET I GUARRO, Josep M. *Montblanc a començaments de segle amb els catalanisme i els seus costums*. Barcelona: Edicions Pòrtic, 1971.

Per l'escenari de La Catalana van passar els millors intèrprets de l'escena barcelonina. Calia cercar actrius de fora ja que fins aleshores cap montblanquina no havia trepitjat un escenari. Així, per exemple, la Basseda de Reus pujava a actuar per quatre cèntims.

A Montblanc, el teatre encara no havia esdevingut una forma d'entreteniment. Fins aleshores la vila només coneixia agrupacions recreatives o mutuals —entitats de caràcter benèfic que donaven socors als malalts.

L'Associació Catalanista no va destacar precisament pel seu elenc, sinó per les grans inquietuds culturals, socials i polítiques.

En aquest escenari va ser on per primera vegada debutaren Josep M. Poblet i Guarro⁶ i els seus companys, Joan Serret, Pau Vendrell i Joan Guasch. Formaren un elenc infantil de gran qualitat; amb el pas dels anys i quan la infantesa va quedar enrere, esdevingueren els forjadors d'una de les èpoques més glòries del teatre montblanquí.

Tot i que a l'Associació Catalanista organitzava altres activitats, com escacs o sardanes, va ser el seu quadre escènic el veritable factor generador d'un nou ambient en aquells dies tan foscos per a la cultura montblanquina.

L'elenc era encapçalat per Poblet i Teixidó, que feia d'apuntador, i pel vell Serret, que dirigia l'escena i muntava les obres. Cal Garxet va ser l'últim local de La Catalana, el millor local que fins aleshores havia tingut l'entitat. Obres com *Les joies de la Roser*, *Lo cor del poble*, *Tal hi va que s'ho creu*, entre d'altres, van ser posades en escena per Josep Dalmau, "Plats i Olles"—fill gran de ca l'Espinac—, Pepet Carreter de Sant Francesc, l'Eladi Serret, en Josep Guasch, en Josep Arnabat i el Marsal, el fill gran de l'apotecari. Val a dir que, malgrat el seu baix poder adquisitiu, en ocasions, també es contractaven companyies, com la de Josep Erín. El quadre infantil va ser el que més va destacar, amb la representació d'obres com *Contra supèrbia*, *La botifarra de la llibertat*, *Les píncoles d'Holloway*, *Noblesa d'ànima*, *Sogres a la graella* i *La mà de mico*. L'artista —Ismael Balanyà i Freixes— també formava part del grup ja que era l'encarregat de pintar els decorats i guarnir les parets del local.

L'any 1898 es va dissoldre el Centre Montblanquí, el qual deixà pas a una de les entitats més prolífères de la vila: El Foment. Amb la fi de l'Associació Catalanista s'inicià una època de davallada pel que fa al teatre d'aficionats a Montblanc. Malgrat que durant els anys posteriors van sorgir

⁶ FERRER PUIG, Jaume. *El teatre de Josep M. Poblet a Montblanc*. Publicacions del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Montblanc 2003.

nous grups *amateurs*, cap d'aquests va assolir l'èxit que fins aleshores havia aconseguit La Catalana. La vila hagué d'esperar fins a l'any 1917, amb la Joventut Nacionalista, per veure un ressorgiment del seu teatre de mans dels membres d'aquest elenc infantil ja fets homes.

EL FOMENT (1898-1924)

El Foment era freqüentat per la gent més rica de la vila. Va conservar l'antic local del carrer Major, on es feien tot un seguit reunions, balls i actes culturals. La secció teatral d'El Foment va esdevenir substancialment més important que qualsevol de les altres seccions de l'entitat. Per l'escenari d'El Foment no només hi va passar l'elenc i el quadre infantil de la casa sinó també les millors companyies d'actors professionals, que van donar a conèixer els millors repertoris del teatre català i castellà. Quan contractaven una sarsuela hi col·laborava l'orquestra La Nova. Per Pasqua, es posava en escena *La passió*. S'inicià una època de teatre cultural i popular. Per gaudir de bones estrenes de comèdies es llogaven companyies foranes d'actors professionals, com la d'Eduard Torres, que sovint obtenien un gran èxit. Algunes estrenes constituïren veritables revulsius populars, com és el cas de l'estrena del drama de Rusiñol *El místic*. Els estaments eclesiàstics de la vila feren diverses crítiques lamentables mitjançant la premsa de l'època. El públic reaccionà a la inversa i el teatre s'omplí de gom a gom per veure l'estrena; les cues van ser llargues i, fins i tot, es va haver de col·locar gent dreta a la platea. L'obra esdevingué un gran èxit malgrat el fort rebuig de l'Església, per a la qual, la mort de mossèn Cinto Verdaguier encara era molt recent. Alguns passatges de l'obra foren llargament aplaudits sobretot pel públic més anticlerical.⁷ Un cop s'abaixà el teló algú del públic digué en veu alta: "Ja era hora que'l poble vegés al clero per dintre".⁸ La junta decidí fer

⁷ Podeu trobar més informació a la crònica de *La Conca de Barberà. Setmanari Comarcal* (Montblanc), 160 (5 de maig de 1906). Hom hi pot trobar la crítica de l'obra i les impressions que causà l'estrena, no només a la vila sinó arreu de Catalunya, ja que també apareix la crítica d'Emili Tintorer a *Joventut*:

Jo declaro sincerament que durant tota la representació de *El Místic* no vaig poder sustreurem a la obsessió d'un altre drama molt llarg, molt punyent y molt misteriós quin protagonista fou un home ilustre: mossèn Jacinto Verdaguier. Bon xich desfigurats, els personatjes y moltes situacions escèniques, ens recordan els que la llegenda, que tant desfigura també la veritat, feya figurar en dit drama, y això es lo que m'indigna més en l'obra d'en Rusiñol [...].

⁸ VIVES I POBLET, Lluís. "Narracions històriques de la vila de Montblanch". Montblanc: Inèdit, 1960.

més representacions de l'obra després del gran èxit obtingut a l'estrena. Aquesta decisió no fou amb l'acord de tots els socis, alguns del quals presentaren la seva disconformitat donant-se de baixa o presentant la dimissió si eren membres de junta.

Durant aquesta temporada la companyia d'Eduard Torres, que continuava al Foment, va representar, amb les senyores Vallespí i Lozano com a actrius principals, els drames de Guimerà *Maria Rosa* i *Cap i cua*, d'Aulès.

Per celebrar les festes de la Serra del mateix any s'organitzà un envelat per dur a terme un dels actes més emotius de la vida cultural montblanquina. El Foment fou l'encarregat d'organitzar els primers Jocs Florals celebrats a la vila amb motiu de la coronació de la Mare de Déu de la Serra. La vila, encara submergida en la crisi de la fil·loxera, va veure la festa com una sortida als seus greus problemes econòmics. Montblanc es va vestir amb les millors gales, els domassos als balcons, les banderes, les places amb garlandes..., tot plegat augurava una nova resurrecció social. El 9 de setembre, l'envelat va esdevenir una sala improvisada on es llegiren discursos i versos. Pin i Soler, el famós escriptor de Tarragona; Lluís Duran i Ventosa, prohoms de la Lliga Regionalista, i Miquel dels Sants Oliver, director del *Diari de Barcelona* i *La Vanguardia*, foren els tres membres del jurat. Aquests Jocs no passaren a la història pels seus premiats, ja que es declararen un total de set premis deserts. Josep Poblet i Teixidó fou guardonat tres vegades per treballs de caràcter històric. La Flor Natural fou per a Josep Pinyol i Mirada, que escollí per reina la seva esposa. Salvador Canals, polític i simpatitzant d'Antoni Maura, fou l'encarregat de dirigir el discurs d'una vetllada literària que el públic de la vila difícilment va oblidar. Val a dir que aquests Jocs foren el preludi dels que se celebraren el 1917 per les festes de Sant Miquel.

La mare eterna, estrenada l'11 de juny de 1911, significà el debut del primer actor, el senyor Feliu, que acompanyava la senyoreta Antoñita Fornés de Barcelona. Dies després, tot coincidint amb Sant Joan, s'estrenà *Terra baixa* d'Àngel Guimerà a càrrec de la secció d'aficionats. Segons el cronista de la vila: “[...] van treballar admirablement. Fou, sens dubte, la representació dramàtica més ajustada y sentida que s'ha posat en escena aquesta temporada en aquell teatre”.

La companyia de Victorià Benedicto posà en escena *Lo feudal del Castell de Sales*, tragèdia en tres actes, i un quadre del dramaturg Zechnas, per cloure la temporada de 1914. El senyor Benedicto i el senyor Borràs es feren aplaudir diverses vegades ja que mostraren excel·lents dots teatrals.

Maria Rosa, La filla del guardabosc, Terra baixa, Los Pilletes, Don Pedro y el Cruel, La mare, El descans dominical, Misteri de dolor, La conquesta del papá són exemples de les obres representades a l'escenari d'El Foment.

Durant tot aquest període l'escena va ser compartida per un incipient grup d'aficionats i companyies llogades d'arreu.

Després de la Gran Guerra, l'entitat quedà fortament ressentida. Alguns socis es donaren de baixa i d'altres optaren per concórrer el local de la competència: L'Artesana, que en aquella època mantenia una pugna social i cultural amb El Foment. Aquest declivi propicià que l'Associació Catalànista els proposés la compra del local. Finalment, la junta del Foment només cedí al lloguer del segon pis. La convivència d'ambdues societats va ser molt curta perquè l'any 1920 El Foment passà a anomenar-se Joventut Nacionalista.

L'ASSUTZENA (1862) / L'ARTESANA (1885-1943)

Situada al Joc de la Pilota, L'Assutzena estava constituïda per joves menestrals, artesans i obrers. De caire liberal, en els seus inicis va ser dirigida per Matias Guasch, que, malgrat tenir un bon quadre d'aficionats, va donar prioritat a la "comissió de ball", que en aquella època tenia embadalit tot el jovent del poble. Va haver de llogar un local al barri de Sant Roc per posar-hi l'escola de música, la coral, el cafè i la secretaria. Les altres seccions continuaren a l'antiga casa, ja que volien mantenir aquell caire més propi d'una taverna. No va ser fins a l'any 1869, coincidint amb la refundació de la segona Assutzena, que es va adquirir el local de "la casa cremada del carrer Aguiló", on posteriorment —l'any 1885— nasqué L'Artesana montblanquina, hereva de l'antiga Assutzena liberal.

A la nova entitat hi conflüen la petita menestralia i l'artesania. Posteriorment, s'anà aburgessant i la convivència entre republicans i carlins acabà amb la desídia dels últims (els partidaris dels carlins decidiren formar una altra entitat).

Per celebrar les festes de Sant Miquel de 1904 van muntar un gran envelat. L'any següent, per Sant Macià, van contractar la companyia d'Eduard Torres, que representà *Terra baixa*. Les festes de la coronació de la Mare de Déu de la Serra serviren perquè el grup d'aficionats representés la sarsuela *Noche de Reyes*. L'elenc, capaç de representar qualsevol gènere, alternava les seves estrenes amb les de companyies de professionals. No hem d'oblidar que L'Artesana era una societat força modesta i no es podia permetre el luxe de contractar una companyia per a cada ocasió. Durant

aquesta primera etapa del grup d'aficionats es representaren moltes obres: *Lladres*, *Reixes enfora*, *Lo contramestre*, *Judit de Welp*, *Los Jambus*, *Lo tresor*, *Cura de moro*, *A la lluna de València*... Les sarsueles *Les heures del mar*, *Los chicos de la escuela*, *Gazpacho andaluz*, *La sultana de Marruecos* i *Día de Reyes*, també van ser posades en escena.

Pel carnaval de l'any 1914 el grup d'aficionats, amb l'inestimable ajut d'Ismael Balanyà, van dur a terme una gran imitació diabòlica de l'infern que deixà tothom bocabadat. Aquesta posada en escena tan impressionant contrasta, però, amb les obres que van fer per tancar la temporada de Quaresma. A *Pasa la ronda*, *Sabotatge* i *Apaga y vámonos* es notà un falta de direcció escènica, la qual cosa és una llàstima si tenim en compte que l'actuació dels *amateurs* montblanquins —Marsal, Bordell i Chomón— i de les actrius contractades per a l'ocasió —senyores Losada i Gutiérrez— va ser, segons les crítiques, molt encertada. Durant l'actuació se sentí el públic en diverses ocasions reivindicant una solució ràpida.

Foren moltes les obres que representà el quadre escènic de la casa. En aquells anys l'escena era compartida pel grup d'aficionats i les germanes Baró. Ambdós grups posaren en escena els drames *Maria Rosa*, *Cebes de camp*, *El lladre*, *La morta*, *La Festa del Blat* i *L'hereu escampa*. Aquesta última va aconseguir un gran èxit, fet que obligà la junta de l'entitat a contractar les germanes Baró durant dos anys seguits, ja que així s'asseguraven un ple continu.

Fou memorable la posada en escena de *L'héroè*, que els aficionats dedicaren a Santiago Rusiñol. Amb la cooperació de les senyores Fremont, Bosc i Verdier, actrius llogades per a l'ocasió, el senyor Guasch —molt encertat en el seu paper d'*héroe*—, el senyor Foguet i els senyors Poblet, Gual, Vendrell, Guarro, Dalmau, Ribé i Marsal assoliren un gran èxit que deixà el públic molt satisfet.

Les companyies d'en Jaume Borràs, de Ricard Llonch, de José Vico i d'Adrià Gual van ser algunes de les companyies més destacades del teatre de l'època que passaren per L'Artesana. Aquest gran ambient teatral incità l'entitat montblanquina a construir un teatre nou, més ampli i més gran.

Establerta a l'antic teatre del Centre, L'Artesana alternava les representacions de les companyies professionals i el quadre d'aficionats. Josep Maria Poblet la descriu de la manera següent:

També hi hagué el grup de "La Artesana", l'entitat recreativa competidora d'"El Fomento", però les vetllades eren esporàdiques i sense elencs fixos, diguem, doncs, millor, unes agrupacions de circumstàncies. Les representacions solien organitzar-se en festes assenyalades perquè una entitat i l'altra

havien decidit d'esmerçar les economies contractant per la Quaresma dues tiples, un tenor, un baríton i un primer actor, que tenia cura de portar la batuta. Provenien de Barcelona i amb l'ajuda de mitja dotzena d'aficionats feien veure que duïen a terme una temporada de sarsuela. L'orquestra quedava reduïda a un piano, se suprimiren trossos de música de les partitures i es tallaven parts importants del cors, de manera que en algunes ocasions ni els autors mateixos no haurien reconegut les seves obres. Però la gent s'hi divertia, el públic se la passava bé, i tot plegat sembla que era del que es tractava. Els montblanquins coneixien els còmics arribats de la Rambla barcelonina com si fossin veïns, en honor seu s'organitzaven xeflis i fins i tot hi hagué alguns enamoraments sobtats per les tiples, especialment si eren de bon veure.⁹

Val a dir, però, que Josep Maria Poblet formava part del grup d'aficionats d'El Foment i de la Joventut Nacionalista, entitat amb la qual L'Artesana mantenia una clara pugna social i política. Per tant, no és estrany que en un dels seus llibres de memòries critiqui i menyspreï L'Artesana.

El 25 de maig de 1924 L'Artesana va canviar d'emplaçament. El Foment feia poc temps que havia desaparegut i, després de prendre la decisió de no voler ajuntar-se amb els catalanistes, oferiren el local a L'Artesana. Aquests, hereus dels menestrals i dels pobres de la vila, no van tenir cap inconvenient per quedar-se el vell Centre Montblanquí, que aleshores allotjava El Foment.

LA JOVENTUT NACIONALISTA (1918-1924)

L'any 1918, al voltant de la Joventut Nacionalista es van agrupar un seguit de joves plens de projectes i grans il·lusions, que es reunien en un local que es trobava al carrer Ribera, número 28. Com que el local en un primer moment estava mancat d'escenari, es va formar una agrupació coral dirigida per Josep Vendrell. Aquesta no era l'única activitat, ja que, a més de la coral, també s'hi feia política i, sobretot, teatre. Posteriorment, es va crear l'Orfeó Montblanquí, una biblioteca, un grup excursionista i un altre que practicava diferents esports. La Joventut Nacionalista constituïa tot un teixit social que fonamentava uns ideals polítics i culturals.

La secció teatral va adquirir una importància tan gran que, per posar les seves representacions en escena, van haver de llogar el Cinema Jardí, que

⁹ POBLET I GUARRO, Josep M. *Aquell Montblanc*. Barcelona: Selecta, 1975.

també els va quedar petit i, finalment, tota l'entitat va decidir traslladar-se al local del barri de Sant Cristòfol, que avui es coneix com a Centre Parroquial o Centre d'Acció Catòlica.

Fem un salt endarrere per explicar els inicis de l'agrupació teatral que més èxits ha portat a la nostra vila.

El 1918, després que algunes joves de la vila —Angeleta Molas i Conxita Poblet— fessin tot un seguit de declamacions poètiques amb gran èxit, es va convocar una reunió urgent per formar l'elenc teatral de l'entitat catalanista. Josep Maria Poblet i Guarro encapçalà els parlaments, en els quals va proposar interpretar una obra que ell mateix acabava d'enllestir: *Ideals que s'imposen*. L'obra presenta llargs parlaments entre un anarquista i un catalanista. Ambdós pugnen fervorosament per uns ideals tot embrancant-se en discussions socials en defensa de la identitat catalana. Fins i tot la premsa de l'època es féu ressò de l'obra:

És un treball interessantíssim, com ho reconegueren tots els qui el sentiren, aplaudint-lo sovint. No en fem el degut elogi, que l'amistat que ens uneix amb ell faria que semblés interessat; però no dubtem que el dia que es posi en escena, que s'hi ha de posar, de tothom serà alabat i aplaudit.¹⁰

L'obra no s'estrenà per la Mare de Déu de Març, com estava previst, sinó el dissabte 27 de març al teatre del Cine Montblanquí amb aquest repartiment:

ISABEL	Agneta Mestres
ALBERT	Manuel Ferrer
ANTON	Josep Guasch
SENYOR JOAN	Josep Vendrell
BIELÓ	Jaume Foguet
PERE	Ramon Guarro
FRANCESC	Fèlix Vives
JORDI	Josep Figuerola
RAMON	Macià Escoté

L'estrena d'*Ideals que s'imposen* va ser un èxit popular i clamorós en què sobretot destacaren interpretacions com les de Manuel Ferrer i Feliu Vives. La posada en escena d'Ismael Balanyà no va quedar enrere, cosa que contribuï a enardir el debut del dramaturg montblanquí. Al final de l'acte,

¹⁰ *La Nova Conca* (Montblanc), 61 (7 de febrer de 1920) p. 4.

l'alcalde de la vila, Jaume Foguet, acompanyat d'Albert Talavera i mossèn Pau Queralt, va dirigir unes paraules al públic assistent, amb les quals volia destacar l'actitud de l'autor. Poblet va llegir una dedicatòria enmig dels aplaudiments dels assistents i Joan Baldrich va finalitzar l'acte amb l'exclamació: "Visca Catalunya!"¹¹

Després de l'estrena, la Joventut va tornar a convocar una altra reunió per assignar responsabilitats a diversos membres. Calia encoratjar la secció teatral perquè tirés endavant sense cap entrebanc. Feliu Vives fou nomenat director; Manuel Ferrer, primer actor; Josep Maria Poblet i Jaume Foguet, actors imprescindibles; Joan Serret, apuntador; Lluís Vives, traspunt, i Maties Farriol, encarregat del teló. Un cop creat els cos més important, calia cercar un grup d'actors que configuressin el quadre escènic de la Joventut Nacionalista: Ramonet Guarro, Anton Iborra, Joan Olivé, Josep Maria Maseras, Ramon Maseras, Josep Bertran, Manel Solé, Maties Abellà, Francesc Balcells i Ramon Pedrol.

Enmig d'aquest nou fervor teatral es va contractar la companyia barcelonina del senyor Nolla. Interpretaren *L'ànima és meua* i *Terra baixa* d'Àngel Guimerà. Amb la posada en escena d'aquestes dues obres es va començar a gestar l'homenatge que els aficionats del teatre montblanquí volien retre a la figura més important de la dramaturgia catalana del moment.

La Joventut Nacionalista era coneguda popularment com "els catalans". Durant els primers anys de la dècada dels vint va viure una gran època d'or, fet que va comportar una forta pugna amb les altres entitats de la vila.

Algunes de les obres representades van ser *Flors i papallones*, *Maria Rosa*, *Joventut de príncep*, *La masia verda* i *Sorpreses de l'amor*. Aquesta última també fou escrita per Josep Maria Poblet. L'obra va ser estrenada el 20 de gener de 1920 davant d'un públic nombrós, entre el qual s'hi distingien algunes autoritats de la vila:

Estrena Teatral. Demà, al Teatre de la Joventut Nacionalista, s'hi posarà en estrena la comèdia en 2 actes del nostre jove company de Redacció, En Josep Mª Poblet i Guarro.

Grossos cartells anuncien pels cantons aquesta obra que, no dubtem, agradarà moltíssim al públic montblanquí, car es una nova obra francament còmica, digna d'un autor de volada. Els tipus son d'una realitat viscuda, fondamen caracteritzats i el diàleg hi es fresc, expontani, gracióvol.

¹¹ La crítica de l'obra i la repercussió que va tenir l'estrena la podeu trobar a *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 69 (3 d'abril de 1920).

Aquesta obra, en trassa teatral, supera en molt “Ideals que s’imposen” del mateix autor.

Hi ha forsa expectació per a véure-la.¹²

Aquest afany de superació féu que més joves de la vila s’agrupessin al voltant de la secció teatral. A més dels ja esmentats, també en van formar part Lluís Castellví —carreter—, Pep Fuster, Cassimir Rovira, Josep Monfar, Jaume March, Josep Foguet i Maties Farriol. Tots ells van formar una pinya exemplar i empenedora. Era precisament aquest esperit el que donava un segell distintiu a l’associació catalanista. Van aconseguir el propòsit de portar personatges de primera fila com Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat de Catalunya, i Àngel Guimerà, que estrenà *Joan Dalla*, després que les autoritats governatives en prohibissin la posada en escena a Barcelona.

La posada en escena estava prevista per al dia 21 de gener de 1921 al Teatre Novetats de Barcelona. Van haver de transcórrer uns mesos perquè, amb els ànims més calmats, el públic barceloní pogués gaudir l’estrena. Mentre això passava a Barcelona, l’elenc *amateur* de la Joventut Nacionalista de Montblanc va decidir portar-la als escenaris després de demanar permís a l’autor. Guimerà, sorprès per l’empenta del joves montblanquins, va accedir al prec de la Joventut Nacionalista escrivint una carta al seu amic Josep Torres i Debat. El governador de Tarragona va enviar una carta a l’alcalde de la vila en la qual també se’n prohibia l’estrena.

Jaume Foguet, batlle de la vila i gran catalanista, va respondre a la primera autoritat governativa per responsabilitzar-se de l’ordre públic i de tots aquells aldarulls que es poguessin donar amb motiu de la representació. Va ser enmig de tot aquest clima apassionat i tens que s’estrenà *Joan Dalla*, a càrrec del grup d’*amateurs* de la Joventut Nacionalista.

Guimerà confirmà l’assistència a l’estrena i, per tant, calia preparar una recepció triomfal, com es mereixia el gran autor de la dramaturgia catalana. Segons els diaris de l’època:

[...] la nostra vila, aquells dies, serà el centre d’un romiatge patriòtic, que ultra els que vindrán personalment, serán milers de milers de tos els indrets de la catalanitat que en esperit conviurán amb nosaltres.¹³

¹² *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 112 (15 de gener de 1921).

¹³ *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 118 (26 de febrer de 1921).

A la vila, dies abans ja s'havien iniciat els preparatius; l'Ajuntament havia acordat la seva assistència en corporació alhora que també convidà totes les autoritats i entitats perquè hi assistissin. L'Orfeó també hi prengué part i Ismael Balanyà es va encarregar d'enllestir els decorats escènics. Fins i tot la premsa de la vila, que se'n feia gran ressò, va publicar un article per saludar Guimerà.

El desig de l'estrena estava a punt d'acomplir-se i, si tot anava com estava previst, Guimerà arribaria amb un tren procedent de Reus pels volts de les quatre de la tarda. Segons els cronistes de l'època aquest va ser un gran esdeveniment, una cosa que no s'havia vist mai a la vila. La gent omplia els carrers del voltant de l'estació —Ribé, Aguiló i plaça d'En Prat de la Riba. L'Ajuntament en corporació, les autoritats eclesiàstiques i judicials, l'Orfeó, la Joventut Nacionalista i la Joventut Tradicionalista amb les seves banderes, el penó del Cor Pensament, les altres societats recreatives i culturals, L'Artesana i El Foment, fins i tot dirigents dels comerç, l'agricultura i la indústria, acompanyats de la banda de música, tots van ser presents en la rebuda del gran dramaturg.

Un cop arribat a l'estació l'esperaven unes joves senyorettes —Cecília Llobera i Ribera, Carme Serret, Neus Miró i Maria Serret— per homenatjar-lo amb unes breus paraules i una toia de flors. Tota la comitiva va iniciar el seu recorregut cap a la casa de la vila, on l'alcalde, Jaume Foguet, havia de dirigir unes paraules al dramaturg i al públic assistent. El recorregut esdevingué un gran homenatge popular difícil d'oblidar, no només per a tots els montblanquins, sinó també per als cronistes de l'època arribats d'arreu de Catalunya per cobrir l'esdeveniment. Fins i tot el redactor de *La Veu de Catalunya* compara la situació i la vila amb Barcelona:

Jo no oblidaré mai l'espectacle de l'arribada d'En Guimerà i la rebuda triomfal a la vila, pel portal d'En Bové, obert a la torre emmarletada, amb la bandera catalana hissada als matacans, on tal volta no hi havia voleiat des del temps dels Reis nostres. Era tot el poble, una columna de gent que precedia i seguia el poeta. Com d'un exèrcit victoriós, sobreixien les banderes de la comitiva, damunt de la munier dels caps, de les mantellines blanques, de les barretines roges i músiques. Sonaven músiques; avançava la corrua pels carrers plens de records; vells casals gòtics, finestres, fonts, arcs, reconades, capelletes, tot rublert d'història, pàtria, i tot florit de draps de quatre barres vessant de tot arreu. A la plaça —la primera de Catalunya a la qual s'acordà

dedicar el nom d'En Prat de la Riba— una bandera penjada al mig, dels terrats, igual que a la nostra plaça de Sant Jaume.¹⁴

Finalment, el moment més esperat, la platea de la Joventut Nacionalista, plena de gom a gom, va veure com s'aixecava el teló i s'iniciava la tan anhelada estrena. L'obra va complir amb totes les expectatives establertes. El públic va fer sortir a saludar diverses vegades els actors i actrius. Fins i tot se'n va prorrogar una altra sessió l'endemà del dia de Pasqua en sessió de nit. Val a dir que en ambdues interpretacions també hi va intervenir l'actriu Empar Ferrándiz. L'endemà Guimerà va anar a visitar el monestir de Poblet per finalitzar la seva honorífica estada a la Conca de Barberà.

L'obra es tornà a posar en escenar l'Onze de Setembre; aquest cop, però, només se'n representà el segon acte.

Després de la gran estrena, l'entitat i la vila tornaren a la normalitat. Els catalans van tornar als assaigs per representar obres d'Ignasi Iglésias i Santiago Rusiñol. En aquest període també va pujar a l'escenari un grup infantil per representar obres com *L'escudellòmetro*, *Jordi Erín*, *El vailet de la masia* i *La banda de la bastardia*.

Per Nadal de 1921, el quadre d'aficionats i l'actriu Antònia Borralleras van representar *Cor de poble*, en què excel·liren sens cap mena de dubte Manuel Ferrer i Josep Figuerola "Catau", com a Passerell i Xic, respectivament. L'endemà, dia de Sant Esteve, van posar en escena *Joventut de príncep* amb la col·laboració de Tula Palmada i Antònia Borralleras. Val a dir que l'escenografia, encarregada a Ismael Balanyà, va incrementar l'èxit de la posada en escena. El públic va endur-se un grata impressió quan es va aixecar el teló, i aplaudí intensament captivat per l'esforç i el gran treball realitzat. La sorpresa, però, va arribar en el segon acte, quan de nou es va aixecar el teló i el públic assistent quedà embadalit davant del jardí de can Ruder i el castell de Heidelberg. Esclatà una nova ovació i el públic reclamà la presència de l'escenògraf. Per tancar el calendari festiu nadalenc, i coincidint amb la festivitat de Reis, es va posar en escena *L'alegria que passa* de Santiago Rusiñol, *Barateria* de Salvador Vilaregut i la peça *La capseta de petons*.

Les festes nadalenques s'havien quedat endarrere, s'apropava la Quaresma i ja es pensava en l'inici de la propera temporada. Volien fer una

¹⁴ *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 123 (2 d'abril de 1921).

representació cada setmana i, per això, calia un llarg i escollit repertori: *A la lluna de València*, *Cura de moro*, *Jesús que torna*, *Mala nit*, *L'oncle rector*, *La sala de rebre*, *En Joan Bon Home*, *Ocells de pas*, *Flors i violes*, *Gent d'ara*, *Joventut de príncep*, *Ideals que s'imposen*, *Una senyora sola*, *L'endemà de bodes*, *El Sant Crist Gros*, *Pare i padri*¹⁵ van ser les obres escollides per a la nova temporada. El dia abans de l'estrena, és a dir, el dissabte, es desplaçaven a Sarrià per representar l'obra i fer un assaig general.

Reixes enfora donà el tret de sortida a la temporada d'estiu de 1922. *Joventut* d'Ignasi Iglésias, *Covardies* de Linares, *El místic* de Santiago Rusiñol, *L'endemà de bodes* i *Mossèn Janot* d'Àngel Guimerà van servir per a tancar la temporada estiuenca. *Mossèn Janot* va esdevenir l'èxit de la temporada, una vetllada triomfal en què no hi faltà cap mena de detall segons la premsa de l'època:

No sabem a qui senyalar, ni a qui aplaudir, car tots sense una excepció, aixís els papers de llüiment com el modestos papers, foren magistralment interpretats; se destacaren, però, a part el senyor Torres i la senyora Gandía, els quals tingueren ocasió de demostrar els seu coneixements i perícia en l'art escènic, acreditant-se altra vegada com notables primer actor i primera actriu, els que feren els papers de Rosó i Toni (Sreta. Virgili i Josep Mª Poblet) que, amb Mossèn Janot, son la roda caterina del drama, fent assaborir al públic la profunda delícia d'aquella parella d'enamorats, monument humaníssim de tendresa, de candor i d'ignocència que poques literatures poden vantar-se de tenir.

La vetllada fou triomfal. Per la seva presentació, on no hi mancà cap detall [...].¹⁶

Enmig d'aquest esclat teatral va sorgir una bona notícia. Joan Solé i Salvador Abelló volien construir el primer teatre públic montblanquí, el Teatre Principal de Montblanc, un nou edifici que satisfés totes les necessitats: més seients, una gran caixa escènica, vestuari, la construcció de llotges..., tot un seguit de comoditats que eren necessàries si els aficionats montblanquins volien estar a l'altura d'altres agrupacions.

Mentre tot això passava a la Joventut Nacionalista, les altres entitats de la vila havien de llogar companyies de sarsuela per estar a l'altura de les

¹⁵ OLIVÉ I PORTER, JOAN. "Història del teatre d'aficionats a Montblanc", a *Espitllera* (Montblanc), 47 (novembre de 1985), p. 44.

¹⁶ *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 188 (1 de juliol de 1922).

circumstàncies. Es representaren *El cosechero de Arganda*, *Amor ciego*, *El sexo débil*, *Gazpacho andaluz*, *El Guitarrico*, *Los secuestradores* i *El tirador de palomas*.

La representació d'*El més petit de tots*, el 27 de gener de 1923, va significar l'inici dels Pomells de Joventut. A l'estrena va assistir-hi el seu autor, Josep Maria Folch i Torres, el qual va dirigir unes paraules al públic per finalitzar l'acte. Conxita Poblet, Nativitat Panadès, Maria Rosell i Carme Torrellas formaven part d'aquest nou elenc provinent de la Joventut Nacionalista. Durant tot l'estiu es feia funció cada diumenge, raó per la qual es van posar moltes obres en escena: *Flors i violes*, *L'heroi*, *El pati blau*, *Les humils violetes*, *El sarau de llotja*, *Les arracades de la verge*, *El camí del cel*, *Girasol*, *El detectiu Sherlock Holmes* i *Jimmy Jamsom*. Per dur a terme tota aquesta activitat teatral l'entitat va haver de reforçar-se amb un nou grup de joves que cooperaven en tots els aspectes de la representació tant dins com fora de l'escenari. Cal recordar personatges com Joan Torrellas, Ramon Jona, Joan Foguet, Ramon Pedrol, Maties Solé, els germans Joan i Antoni Iborra, Jaume Rué, Gaietà Llobera, Francesc Balcells i Joan Olivé, que n'era el director. L'estiu de 1923 posaren en escena *Com les òlibes* i *Cal una mainadera*, en què els joves montblanquins van debutar amb encert dirigits per Mn. Domingo.¹⁷

Durant l'estiu van continuar les representacions, tot i que cada cop se'n feien menys. La repressió política s'accentuava i ja no només es prohibien algunes obres o gèneres teatrals sinó que també publicacions, com *La Nova Conca*, que va veure com alguns dels seus articles eren censurats. Durant el juny es va produir un fet inusitat fins aleshores: *La Nova Conca*, a petició dels seus lectors, va decidir canviar l'estil de les seves crítiques. Els lectors habituals estaven cansats de llegir les alabances de l'entitat teatral. Era necessari, per a l'elenc de la Joventut, canviar i redactar la veritat. El 30 de juny de 1923 va aparèixer el següent article: "El concepte de la crítica teatral aplicat al Quadre d'aficionats de la Joventut Nacionalista".¹⁸ Posteriorment —l'any 1924— van clausurar el diari. Aquesta repressió també va afectar l'elenc de la Joventut; es va iniciar un període de persecucions polítiques i culturals arreu de Catalunya i el grup dramàtic va deixar de pujar a l'escenari

¹⁷ *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 242 (14 de juliol de 1923).

¹⁸ Podeu trobar la crònica sencera a: *La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà* (Montblanc), 240 (30 de juny de 1923).

de la Joventut per donar pas a l'Orfeó Montblanquí, que aleshores dirigia l'insigne Josep Vendrell.

Finalment, la Joventut Nacionalista també va ser clausurada per ordre governativa. Malgrat que els montblanquins no van desistir en el seu afer, es reorganitzaren sota el nom Centre de Lectura. A la gent de L'Artesana també els va passar el mateix i, seguint el camí dels Catalans, van tornar a aparèixer en escena el 1925 amb una peça escrita per Joan Sans i musicada per Maci.

APÈNDIX: OBRES POSADES EN ESCENA A MONTBLANC EN EL PERÍODE 1903-1923

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Los estudiantes</i>		Centre Moral Recreatiu	Alumnos del Col·legi del Sr. Cabeza	26/04/1903
<i>Lo prestiditari</i>	Manubens i Vidal	Centre Moral Recreatiu	Aficionats	26/04/1903
<i>La mágica negra</i>	Manubens i Vidal	Centre Moral Recreatiu	Aficionats	10/05/1903
<i>El Àngelus</i>	Eusebio Blasco	El Foment	Companyia llogada	24/05/1903
<i>Pare i padrí</i>	Eusebio Blasco	El Foment	Companyia llogada	24/05/1903
<i>Els vells</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Companyia llogada	25/05/1903
<i>La contalagimotalgia</i>		El Foment	Companyia llogada	25/05/1903
<i>La alegría que passa</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>Lo sublime en lo vulgar</i>	Echegaray	El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>Lo pai blau</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>Caerse de un nido</i>		El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>La loca de la casa</i>	Benito Pérez Galdós	El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>Qui ho entén... Qui no ho entén</i>	Echegaray	El Foment	Companyia Mercè Blanco	01/09/1903
<i>L'idiota del gorgh negre</i>		Centre Moral Recreatiu	Aficionats	31/01/1904
<i>Cor de roca</i>		Centre Moral Recreatiu	Aficionats	31/01/1904
<i>A cal jutge</i>	Manubens	Centre Moral Recreatiu	Aficionats	31/01/1904
<i>Los soldados de plomo</i>	Lluís Aguilar	El Foment	Companyia Antoni Torrecilla	13/05/1904

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La primera postura</i>	Josep Arantfvez	El Foment	Companyia Antoni Torrecilla	13/05/1904
<i>El abuelo</i>	Benito Pérez Galdós	El Foment	Companyia Antoni Torrecilla	13/05/1904
<i>El chiquillo</i>	Germans Quintero	El Foment	Companyia Antoni Torrecilla	13/05/1904
<i>Caridad</i>	Echegaray	El Foment	Companyia Mercè Blanco	29/09/1904
<i>Los monigotes</i>		El Foment	Companyia Mercè Blanco	29/09/1904
<i>El chiquillo</i>	Germans Quintero	El Foment	Companyia Mercè Blanco	30/09/1904
<i>La Tosca</i>	Sardou	El Foment	Companyia Mercè Blanco	30/09/1904
<i>Un matrimonio político</i>		El Foment		14/01/1905
<i>Niña Pancha</i>		El Foment		14/01/1905
<i>Música clásica</i>		El Foment		19/01/1905
<i>Robo y envenenamiento</i>		El Foment		19/01/1905
<i>El gorro frígido</i>		El Foment		29/01/1905
<i>León y leona</i>		El Foment		29/01/1905
<i>Las joyas de la Roser</i>	Frederic Soler (Pitarra)	L' Artesana		28/02/1905
<i>María Jesús</i>		El Foment		28/02/1905
<i>A la prevenció</i>		El Foment		28/02/1905
<i>Mala nit!!!...</i>		L' Artesana		28/02/1905
<i>Viva mi niña</i>		El Foment		28/02/1905

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Con permiso del marido</i>		El Foment		12/03/1905
<i>Los embusteros</i>		El Foment		12/03/1905
<i>Los demonios en el cuerpo</i>	Echegaray	El Foment		12/03/1905
<i>La Fregolina</i>		El Foment		19/05/1905
<i>Sastres pobres que robeu</i>		Centre Moral Recreatiu		01/06/1905
<i>La tonyina</i>		Centre Moral Recreatiu		01/06/1905
<i>Los embolics</i>		Centre Moral Recreatiu		01/06/1905
<i>El chiquillo</i>	Germans Quintero	El Foment		28/09/1905
<i>Mossèn Janot</i>	Àngel Guimerà	L' Artesana	Companyia Marçet i Roura	29/09/1905
<i>Lo carro del vi</i>	Ramon Vidales	L' Artesana	Companyia Marçet i Roura	29/09/1905
<i>Terra baixa</i>	Àngel Guimerà	L' Artesana	Companyia Marçet i Roura	29/09/1905
<i>Los asistentes</i>		L' Artesana	Companyia Marçet i Roura	29/09/1905
<i>Los batutros</i>		El Foment		29/09/1905
<i>Un cop de telas</i>	Ferrer Codina	L' Artesana		12/11/1905
<i>Reyninas d' enamorats</i>		L' Artesana		12/11/1905
<i>El ratoncito Pérez</i>		L' Artesana		12/11/1905
<i>La reclusa</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Companyia Eduard Torres	15/04/1906
<i>Lo lliit del capità</i>		El Foment	Companyia Eduard Torres	15/04/1906

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La alegría que passa</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Companyia Eduard Torres	15/04/1906
<i>Matrimonio civil</i>	Pina y Domínguez	El Foment	Companyia Eduard Torres	21/04/1906
<i>Viatge de boda</i>	Marxuach	El Foment	Companyia Eduard Torres	21/04/1906
<i>La morta</i>	Pompeu Crehuet	El Foment	Companyia Eduard Torres	21/04/1906
<i>El místic</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Companyia Eduard Torres	28/04/1906
<i>La venjansa d'en sogra</i>	Lluís Llibre	El Foment	Companyia Eduard Torres	06/05/1906
<i>Maria Rosa</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Companyia Eduard Torres	06/05/1906
<i>Viatge</i>	Marxuach	El Foment	Companyia Eduard Torres	02/06/1906
<i>La tonita del capirote</i>		L'Artesana	Companyia del Sr. Real	03/06/1906
<i>Jordi Erín</i>	Apeles Mestres	El Foment	Companyia Eduard Torres	09/06/1906
<i>Un cop de Telas</i>	Ferrer Codina	El Foment	Companyia Eduard Torres	09/06/1906
<i>Niña Pancha</i>	Ferrer Codina	El Foment	Companyia Eduard Torres	09/06/1906
<i>La cocina de la Lola</i>	Godot	El Foment	Companyia Eduard Torres	09/06/1906
<i>Lo somni de la ignocència</i>	Colomé i Fando	El Foment	Companyia Eduard Torres	13/06/1906
<i>L'escurçó</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Companyia Eduard Torres	13/06/1906
<i>La Dolores</i>	Feliu Codina	El Foment	Companyia Eduard Torres	13/06/1906
<i>La cigala i la formiga</i>		Associació Catalanista	Aficionats	23/06/1906
<i>L'escudellómetro</i>	Santiago Rusiñol	Associació Catalanista	Aficionats	23/06/1906

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La butifarra de la llibertat</i>	Frederic Soler (Pitarrà)	Associació Catalanista	Elenc infantil	26/06/1906
<i>Les píncoles d'Holloway</i>	Pitarrà	Associació Catalanista	Elenc infantil	26/06/1906
<i>Contra superbia</i>	F. Flos i Calcant	Associació Catalanista	Elenc infantil	26/06/1906
<i>Lo coro dels bens plantats</i>	Ramon Ramon	Associació Catalanista	Aficionats	25/08/1906
<i>Un jefe dela coronela</i>	Ferrer Codina	Associació Catalanista	Aficionats	25/08/1906
<i>Lo Sant Cristo Gros</i>	Aulés	Associació Catalanista	Aficionats	19/01/1907
<i>Noblesa d'ànima</i>	A de Rius	Associació Catalanista	Aficionats	19/05/1907
<i>Sogras a la graella</i>		Associació Catalanista	Aficionats	19/05/1907
<i>La reina jove</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Companyia Revert-Martí	28/08/1907
<i>Tal hi va que s'ho creu</i>	E. Vidal Valenciano	Associació Catalanista	Aficionats	05/10/1907
<i>Cassar al vol</i>		L'Artesana	Aficionats	30/10/1907
<i>La capseta de petons</i>		El Foment	Sres. Cervera i Venancia	30/10/1907
<i>El pobre Valbuena</i>		L'Artesana	Companyia del Sr. Leal	30/10/1907
<i>La sucursal del infierno</i>		L'Artesana	Companyia del Sr. Leal	30/10/1907
<i>La mare</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Aficionats	30/10/1907
<i>D. Juan Tenorio</i>	José Zorrilla	El Foment	Aficionats	14/12/1907
<i>La banda de bastardilla</i>	Frederic Soler (Pitarrà)	L'Artesana	Aficionats	08/01/1908
<i>Un tros d'home</i>	Frederic Soler (Pitarrà)	L'Artesana	Aficionats	08/01/1908

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Lo re de la silla</i>	Frederic Soler (Pitarra)	Associació Catalanista	Aficionats, Joan Cervera i A. Venancia	19/01/1908
<i>Cap i cua</i>	Aulés	Associació Catalanista	Aficionats	19/01/1908
<i>La mare eterna</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Aficionats	08/04/1911
<i>La comedianta</i>		El Foment	Aficionats i la Cia. del Sr. Morató	15/06/1911
<i>Soldaditos de plomo</i>		El Foment	Aficionats i la Cia. del Sr. Morató	15/06/1911
<i>Terra baixa</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Aficionats	24/06/1911
<i>Misteri de dolor</i>	Adrià Gual	El Foment	Aficionats	24/06/1911
<i>Terra baixa</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	24/06/1911
<i>Lladres</i>		L'Artesana	Aficionats	29/09/1911
<i>Curra de moro</i>		L'Artesana	Aficionats	29/09/1911
<i>A la lluna de València</i>		L'Artesana	Aficionats	30/09/1911
<i>Matrimoni feliç</i>		L'Artesana	Aficionats	30/09/1911
<i>Els pastors</i>		Juventut Jaumista	Aficionats	06/01/1912
<i>Els entremaliats</i>		Juventut Jaumista	Aficionats i la Sra. Margarida Martí	15/05/1912
<i>Reixes enfora</i>	Manuel Folch i Torres	L'Artesana	Aficionats i les Sres. Virgili i Pepita Gil	19/05/1912
<i>Ell</i>	Aulés	L'Artesana	Aficionats i les Sres. Virgili i Pepita Gil	19/05/1912
<i>El genio alegre</i>	Germans Quintero	El Foment	Companyia Eduard Torres	19/05/1912
<i>La doncella de mi mujer</i>		El Foment	Companyia Eduard Torres	19/05/1912

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Lo primer dia</i>		Juventut Jaumista	Afionats i la Sra. Margarida Martí	19/05/1912
<i>La barca</i>	Apel·les Mestres	Juventut Jaumista	Afionats i la Sra. Margarida Martí	19/05/1912
<i>Lo contramestre</i>	Frederic Soler (Pitarra)	L' Artesana	Afionats i les Sres. Virgili i Pepita Gil	20/05/1912
<i>De l'ou al sou</i>	Feliu i Codina	L' Artesana	Afionats i les Sres. Virgili i Pepita Gil	20/05/1912
<i>Jimmy Samson</i>		El Foment	Companyia Muñoz Sulves	19/06/1912
<i>La verge boja</i>		El Foment	Cia. del Sr. Buxens i la Sra. Daroqui	28/06/1912
<i>Zazán</i>		El Foment	Cia. del Sr. Buxens i la Sra. Daroqui	29/06/1912
<i>L'exemple</i>		Juventut Jaumista	Afionats	13/07/1912
<i>Lo senyor Benet</i>		Juventut Jaumista	Afionats	13/07/1912
<i>Lo sant del curro</i>		Juventut Jaumista	Afionats	13/07/1912
<i>Foc nou</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Cia. del Sr. Buxens i la Sra. Daroqui	13/07/1912
<i>Maria Rosa</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Cia. del Sr. Buxens i la Sra. Daroqui	20/07/1912
<i>De retruch</i>		El Foment	Cia. del Sr. Buxens i la Sra. Daroqui	20/07/1912
<i>Reixes enfora</i>	Manuel Folch i Torres	El Foment	Companyia Eduard Torres	28/09/1912
<i>Jugar a casarse</i>	August Barbosa	El Foment	Companyia Eduard Torres	28/09/1912
<i>D. Juan Tenorio</i>	José Zorrilla	El Foment	Companyia Eduard Torres	10/11/1912
<i>Día de Reyes</i>		L' Artesana	Companyia Ramón Díez	14/12/1912
<i>Gazpacho andaluz</i>		L' Artesana	Companyia Ramón Díez	14/12/1912

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La sultana de Marruecos</i>		L'Artesana	Companyia Ramón Diez	14/12/1912
<i>Lo tresor</i>	Morató	L'Artesana	Companyia Ramón Diez	28/12/1912
<i>Judith de Welp</i>	Àngel Guimerà	L'Artesana	Companyia Ramón Diez	28/12/1912
<i>Los Jambus</i>		L'Artesana	Companyia Ramón Diez	28/12/1912
<i>El descans dominical</i>		El Foment	Cia. Victòria Benedicto i aficionats	09/01/1914
<i>Los granujas</i>		L'Artesana		24/03/1914
<i>La tragèdia de Pierrot</i>		L'Artesana	Companyia del senyor Chomón	24/03/1914
<i>La muerte civil</i>	Pau Giacometti	L'Artesana	Companyia del senyor Chomón	11/04/1914
<i>Pasa la ronda</i>		L'Artesana	Aficionats i Cia. del senyor Chomón	18/04/1914
<i>Sabotatge</i>		L'Artesana	Aficionats i Cia. del senyor Chomón	18/04/1914
<i>El puñao de rosas</i>		L'Artesana	Senyor Chomón	30/04/1914
<i>La bella Lucrecita</i>		L'Artesana	Companyia del senyor Chomón	30/04/1914
<i>Los aparecidos</i>		L'Artesana	Companyia del senyor Chomón	30/04/1914
<i>La casta Susana</i>		El Foment	Companyia del senyor Alaró	13/05/1914
<i>El nido ageno</i>	Francisco Benavente	El Foment	Companyia Eduard Torres	24/05/1914
<i>Del enemigo el consejo</i>	F. Caballero	El Foment	Companyia Eduard Torres	25/05/1914
<i>Sol solet</i>	Àngel Guimerà	L'Artesana	Senyor Casanovas	30/05/1914
<i>Mossèn Jaume o lo nin de la platja</i>	Zechnas	El Foment	Cia. Victòria Benedicto i aficionats	30/05/1914

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Dissabte de glòria</i>	Josep M. Folch i Torres	L' Artesana	Senyor Casanovas	30/05/1914
<i>Los demonios en el cuerpo</i>		L' Artesana	Senyor Casanovas	30/05/1914
<i>Lo llit del capità</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	30/05/1914
<i>El gran Galeoto</i>	José Echegaray	L' Artesana	Senyor Casanovas	30/05/1914
<i>Lo feudal del castell de Sales</i>	Zechmas	El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	30/05/1914
<i>La criada nova</i>		Juventut Jaumista	Aficionats	26/06/1914
<i>A ca la modista</i>		Juventut Jaumista	Aficionats i Sra. Dolors Pedró	29/09/1914
<i>Eva</i>	Franz Lehar	L' Artesana	Companyia Opereta Espanyola	29/09/1914
<i>La princesa del Dollar</i>	Lleó Fall	El Foment	Companyia Ricardo Calvo	29/09/1914
<i>Ateus i creients</i>		Juventut Jaumista	Aficionats i Sra. Dolors Pedró	29/09/1914
<i>Blanc i negre</i>		Juventut Jaumista	Centre Tradicionalista de Valls	15/11/1914
<i>Si manessin les dones</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	28/11/1914
<i>Honor y nobleza</i>	Echegaray	El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	29/11/1914
<i>Lo martiri d'una filla</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	06/12/1914
<i>La mare</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Cia. Victorià Benedito i aficionats	06/12/1914
<i>Lo cor i l'ànima</i>		Juventut Jaumista	Agrupació benèfica La Margarita	06/12/1914
<i>El carro del vi</i>		Juventut Jaumista	Agrupació benèfica La Margarita	06/12/1914
<i>Modelo de matrimonis</i>		L' Artesana	Companyia Salom	06/12/1914

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La criada nova</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	06/12/1914
<i>La malquerida</i>	Jacinto Benavente	El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	07/12/1914
<i>La generala</i>	Amadeu Vives	El Foment	Companyia Cèsar Vendrell	07/12/1914
<i>Isabel d'Hongria</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	07/12/1914
<i>La Santa</i>		L'Artesana	Companyia Salom	07/12/1914
<i>La Pilarica o Cain i Abel</i>	Folo Igúrbide	L'Artesana	Companyia Salom	07/12/1914
<i>Ai!, que ve la dona</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	07/12/1914
<i>Si manessin les dones</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	07/12/1914
<i>Un cop de telas</i>	Ferrer Codina	L'Artesana	Companyia Salom	08/12/1914
<i>La huérfana de Aragón</i>	Echegaray	L'Artesana	Companyia Salom	08/12/1914
<i>Víctima de masonisme</i>	Joaquim Albanell	Juventut Jaumista	Centre Tradicionalista de Valls	15/12/1914
<i>La venjansa d'una sogra</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	20/12/1914
<i>La filla del guardabosc</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	20/12/1914
<i>El Rey D. Pedro I</i>	Marquina	El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	20/12/1914
<i>Maria Rosa</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	20/12/1914
<i>Yo vengo del otro mundo</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	20/12/1914
<i>Los pilletes</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	25/12/1914

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Lo ninot de molles</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	25/12/1914
<i>Lo cor del poble</i>	Ignasi Iglésias	L'Artesana	Companyia Pepe Marín i aficionats	08/01/1915
<i>L'aldea de Sant Llorens</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	09/01/1915
<i>Com a cal sogre</i>		Juventut Jaumista		10/01/1915
<i>L'Hostal de la Coixa</i>		Juventut Jaumista		10/01/1915
<i>Lo cor del poble</i>	Ignasi Iglésias	L'Artesana	Companyia Pepe Marín i aficionats	24/01/1915
<i>L'Hostal de la Coixa</i>		Juventut Jaumista		24/01/1915
<i>La conquesta de papà</i>		El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	24/01/1915
<i>Misteri de dolor</i>	Adrià Gual	El Foment	Cia. Victorià Benedicto i aficionats	24/01/1915
<i>Lluita de cactis</i>		L'Artesana	Companyia Pepe Marín i aficionats	24/01/1915
<i>Com a cal sogre</i>		Juventut Jaumista	Aficionats	24/01/1915
<i>L'Hostal de la Coixa</i>		Juventut Jaumista	Aficionats	24/01/1915
<i>La reclosa</i>	Ignasi Iglésias	L'Artesana	Companyia Pepe Marín i aficionats	24/01/1915
<i>El contramestre</i>	Pitarrà	L'Artesana	Companyia Pepe Marín i aficionats	31/01/1915
<i>Ocells de pas</i>	Sierra i Rusiñol	L'Artesana	Companyia Pepe Marín	31/01/1915
<i>Campi qui pugui</i>		L'Artesana	Companyia Pepe Marín	31/01/1915
<i>A pèl i a repèl</i>		Juventut Jaumista	Aficionats i societat benèfica La Margarita	12/02/1915
<i>Lo ferrer de tall</i>		Juventut Jaumista	Aficionats i societat benèfica La Margarita	12/02/1915

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>El trèbol</i>		El Foment	Companyia Mestre Botey	21/02/1915
<i>El día de Reyes</i>		El Foment	Companyia Mestre Botey	21/02/1915
<i>Los granujas</i>		El Foment	Companyia Mestre Botey	21/02/1915
<i>Lo ferrer de tall</i>	Pitarra	Jovenut Jaumista	Aficionats	07/03/1915
<i>La sala de rebre</i>		Jovenut Jaumista	Aficionats	07/03/1915
<i>A pèl i a repèl</i>		Jovenut Jaumista	Aficionats	07/03/1915
<i>La alegría de la huerta</i>		El Foment	Aficionats	21/03/1915
<i>El chiquillo</i>		El Foment	Aficionats	21/03/1915
<i>Los granujas</i>		El Foment	Aficionats	21/03/1915
<i>La ma de mico</i>		Jovenut Jaumista	Aficionats	28/03/1915
<i>Lo ferrer de tall</i>	Pitarra	Jovenut Jaumista	Aficionats	28/03/1915
<i>La sala de rebre</i>		Jovenut Jaumista	Aficionats	28/03/1915
<i>Marina</i>		El Foment	Aficionats	28/03/1915
<i>Los cadetes de la Reyna</i>		El Foment	Aficionats	29/03/1915
<i>La tempestad</i>		El Foment	Aficionats	29/03/1915
<i>Los cadetes de la Reyna</i>		El Foment	Aficionats	04/04/1915
<i>La ma de mico</i>		Jovenut Jaumista	Aficionats	04/04/1915
<i>Marina</i>		El Foment	Aficionats	04/04/1915

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La sala de rebre</i>		Joventut Jaumista	Aficionats	04/04/1915
<i>La flor de la muntanya</i>		Joventut Jaumista	Aficionats	26/06/1915
<i>El senyor Joaquin</i>	Julia Romea	L'Artesana	Companyia Francesc Casanova	17/01/1916
<i>La tempestad</i>		El Foment	Aficionats	05/04/1916
<i>Cap i cua</i>	Aulès	El Foment	Companyia Eduard Torres	06/05/1916
<i>El llop</i>	Florenci Cornet	El Foment	Aficionats	27/05/1916
<i>L'endemà de bodes</i>	Pous i Pagès	El Foment	Companyia Joan Santacana	27/05/1916
<i>Gent d'ara</i>	Santiago Rusiñol	El Foment	Cia. del Sr. Llonch i la Sra. Romagosa	26/06/1916
<i>Sebes de camp</i>		L'Artesana	Aficionats i les germanes Baró	20/09/1916
<i>Maria Rosa</i>	Àngel Guimerà	L'Artesana	Aficionats i les germanes Baró	20/09/1916
<i>El orgullo de Albacete</i>		L'Artesana	Companyia Pep Muñoz	20/09/1916
<i>Un ull de la cara</i>		L'Artesana	Companyia Pep Muñoz	29/09/1916
<i>El lladre</i>		L'Artesana	Aficionats i les germanes Baró	30/09/1916
<i>L'agència d'informes comercials</i>	Pompeu Gener	L'Artesana	Aficionats i les germanes Baró	30/09/1916
<i>Qui... compra maduixes!</i>	Emili Vilanova	L'Artesana	Companyia Pep Muñoz	30/09/1916
<i>Dones</i>		L'Artesana	Companyia Pep Muñoz	30/09/1916
<i>Carceleras</i>		El Foment	Companyia Anton Puchades	03/12/1916
<i>El nido principal</i>		El Foment	Companyia Anton Puchades	03/12/1916

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La festa del blat</i>	Àngel Guimerà	L'Artesana	Aficionats i les Sres. Comes, Pareño i Castellón	25/12/1916
<i>La morta</i>	Pompeu Crehuet	L'Artesana	Aficionats i les Sres. Comes, Pareño i Castellón	25/12/1916
<i>Indicis</i>		El Foment	Cia. del Sr. Llonch i la Sra. Romagosa	25/12/1916
<i>D. Gonzalo o l'orgull del gec</i>	Sicilia	L'Artesana	Aficionats i les Sres. Comes, Pareño i Castellón	25/12/1916
<i>La ducha</i>		El Foment	Cia. del Sr. Llonch i la Sra. Romagosa	25/12/1916
<i>Los asistentes</i>		El Foment	Aficionats	26/12/1916
<i>La carcajada</i>		El Foment	Aficionats	26/12/1916
<i>El carro del vi</i>	Ramon Vidales	El Foment	Aficionats	26/12/1916
<i>Muerte civil</i>		El Foment	Aficionats	26/12/1916
<i>Tres micos</i>		El Foment	Aficionats	26/12/1916
<i>La passonaria</i>		El Foment	Cia. del Sr. Llonch i la Sra. Romagosa	26/12/1916
<i>La criada nova</i>		El Foment	Cia. del Sr. Llonch i la Sra. Romagosa	26/12/1916
<i>El Sant Cristo Gros</i>	Aulés	L'Artesana	Aficionats	11/01/1917
<i>Joventut</i>	Ignasi Iglésias	L'Artesana	Aficionats	17/01/1917
<i>La senyora capitana</i>	Jackson Veyan	L'Artesana	Companyia Francesc Casanova	17/01/1917

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Les orelles de Don Pau</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova	17/01/1917
<i>Los guapos</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova	17/01/1917
<i>Maniobras militars</i>	Marián Pina i V. Roger	L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	25/03/1917
<i>El barquillero</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	01/04/1917
<i>Dolorettes</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	01/04/1917
<i>La casa de Dios</i>	Arniches i Chapí	L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	08/04/1917
<i>Dolorettes</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	08/04/1917
<i>Moros y cristianos</i>		L'Artesana	Companyia Francesc Casanova i aficionats	08/04/1917
<i>El pintor de miracles</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	20/05/1917
<i>L'héroe</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	20/05/1917
<i>Foc nou</i>	Ignasi Iglésias	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	21/05/1917
<i>Los monigotes</i>	Roberto Espina	El Foment	Companyia Hernández-Belda	21/05/1917
<i>El barbero de Sevilla</i>	Beaumarchais	El Foment	Companyia Hernández-Belda	21/05/1917
<i>Eva</i>		El Foment	Companyia Hernández-Belda	21/05/1917
<i>Maruxa</i>	Amadeu Vives	El Foment	Companyia Hernández-Belda	21/05/1917
<i>Embolica que fa fort</i>	Capmany	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	21/05/1917
<i>Embolica que fa fort</i>	Capmany	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	21/06/1917
<i>L'héroe</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Aficionats i actriu E. Fremont, A. Verdier	21/06/1917

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Viuda alegre</i>	A. P. Maristany	El Foment	Companyia Hernández-Belda	27/06/1917
<i>El pintor de miracles</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Afionats i actrius E. Fremont, A. Verdier	21/07/1917
<i>La reina jove</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Companyia Revert-Martí	29/07/1917
<i>El cant de la sirena</i>		El Foment	Afionats	19/08/1917
33-333		El Foment	Afionats	19/08/1917
<i>Don Juan Tenorio</i>	José Zorrilla	El Foment	Afionats, Carolina Soto i Agneta Puigerver	04/11/1917
<i>Jugar a casats</i>	August Barbosa	El Foment	Afionats	06/01/1918
<i>Reynies d'enamorats</i>	Molière/Narcís Oller	El Foment	Afionats	06/01/1918
<i>La barca dels afligits</i>	Apel·les Mestres	El Foment	Afionats	06/01/1918
<i>Dorm</i>	Narcís Capmany	El Foment	Afionats	06/01/1918
<i>La barca dels afligits</i>	Apel·les Mestres	El Foment	Afionats	06/01/1918
<i>Dorm</i>	Narcís Capmany	El Foment	Afionats	18/01/1918
<i>Jugar a casats</i>	August Barbosa	El Foment	Afionats	18/01/1918
<i>Cel rogent</i>		El Foment	Afionats i les germanes Barceló	02/02/1918
<i>Jesús que torna</i>	Àngel Guimerà	El Foment	Afionats	02/02/1918
<i>La reclusa</i>		El Foment	Afionats	02/02/1918
<i>Els naufrags</i>	Santiago Rusiñol	L'Artesana	Afionats	02/02/1918
<i>Indicis</i>	Josep M. Pous	L'Artesana	Afionats	02/02/1918

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>L'amic cirera</i>	Escalé	El Foment	Aficionats	02/02/1918
<i>La reclosa</i>	Ignasi Iglésias	El Foment	Aficionats i les germanes Barceló	02/02/1918
<i>Maruxa</i>	Amadeu Vives	El Foment	Companyia Hernández-Soria	17/02/1918
<i>El asombro de Damasco</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	03/03/1918
<i>El barquillero</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	03/03/1918
<i>El príncipe bohemio</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	03/03/1918
<i>Sybill</i>	Jacobi	El Foment	Companyia Hernández-Soria	04/03/1918
<i>La divisa</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	04/03/1918
<i>El pobre Valbuena</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>Quién fuera libre</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>La tragedia de Pierrot</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>Los cadetes de la reina</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>Música clàssica</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>Juegos malabares</i>		El Foment	Companyia Hernández-Soria	10/03/1918
<i>El senyor Joaquín</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	17/03/1918
<i>Dolorettes</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	17/03/1918
<i>Con permiso del marido</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	17/03/1918
<i>La tragedia de Pierrot</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	17/03/1918

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Molinos de viento</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	17/03/1918
<i>El asombro de Damasco</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	19/03/1918
<i>La viejecita</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	19/03/1918
<i>Carceleras</i>		El Foment	Companyia Alfons G. Hernández	19/03/1918
<i>La dama de las camelias</i>		L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	30/03/1918
<i>Dissabte de glòria</i>	Josep M. Folch i Torres	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	30/03/1918
<i>Apaga y vámonos</i>		L' Artesana	Aficionats i cia. del Sr. Chomón	18/04/1918
<i>La carcelera</i>		L' Artesana		18/04/1918
<i>El nido del Principal</i>		El Foment	Companyia del senyor Alaró	13/05/1918
<i>La princesa del Dollar</i>		El Foment	Companyia del senyor Alaró	13/05/1918
<i>El terrible Pérez</i>		El Foment	Companyia del senyor Alaró	13/05/1918
<i>L'himne d'en Riego</i>	P. Parellada	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	14/05/1918
<i>Papà Leboundard</i>	Jean Aicard	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	14/05/1918
<i>L'arma</i>	Santiago Rusiñol	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	14/05/1918
<i>Hores d'amor i tristesa</i>	Adrià Gual	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	14/05/1918
<i>A cal sabater</i>	Josep Asmarats	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	19/05/1918
<i>En Pólvora</i>	Àngel Guimerà	L' Artesana	Companyia Ricard Llonch	19/05/1918

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Gente bien</i>	Santiago Rusiñol	L' Artesana	Companyia Jaume Borràs	23/05/1918
<i>Amor que vence el amor</i>	Rey Soto	L' Artesana	Companyia Jaume Borràs	23/05/1918
<i>La casa de l' art</i>	Santiago Rusiñol	L' Artesana	Companyia Jaume Borràs	23/07/1918
<i>Lo ferrer de tall</i>	Frederic Soler (Pitarra)	L' Artesana	Companyia Jaume Borràs	27/07/1918
<i>La mare eterna</i>	Ignasi Iglésias	L' Artesana	Aficionats	02/01/1919
<i>El conde de Luxemburgo</i>		El Foment	Companyia Hernández i Moreno	23/03/1919
<i>La duquesa de Tabarín</i>		El Foment	Companyia Hernández i Moreno	25/03/1919
<i>Las dos princesas</i>		El Foment	Companyia Hernández i Moreno	25/03/1919
<i>Cap i cua</i>	Aulés	Joventut Nacionalista	Aficionats, Agneta Pahisa i Josepa Panadès	12/04/1919
<i>L' hereu escampa</i>	Santiago Rusiñol	Joventut Nacionalista	Aficionats, Agneta Pahisa i Josepa Panadès	12/04/1919
<i>El lladre</i>		Joventut Nacionalista	Aficionats, Agneta Pahisa i Josepa Panadès	12/04/1919
<i>Sogres a la graella</i>		Centre Cultural	Aficionats	18/05/1919
<i>Els moneders falsos</i>		Centre Cultural	Aficionats	18/05/1919
<i>L' hereuet de la ferreria</i>		Centre Cultural	Aficionats	18/05/1919
<i>La pubilla del barber</i>		Centre Cultural	Aficionats	18/05/1919
<i>Dixós Tenorio</i>	Ramon Muntanet	Centre Cultural	Aficionats i la Sra. Bonaventura Basseda	18/05/1919
<i>Les joies de la Roser</i>	Frederic Soler (Pitarra)	Centre Cultural	Aficionats	18/05/1919
<i>L' alcalde d' Stilmonde</i>	Maurice Maeterlinck	Centre Cultural	Companyia Jaume Borràs	19/05/1919

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La dita</i>	Frederic Soler (Pitarra)	Centre Cultural	Companyia Jaume Borràs	19/05/1919
<i>Mister Berverly</i>	W. Hackett	L'Artasana	Companyia Josep Vico	19/06/1919
<i>Esclavitud</i>		L'Artasana	Companyia Josep Vico	19/06/1919
<i>Mar i cel</i>	Àngel Guimerà	Centre Cultural	Aficionats i la Sra. Basseda	20/09/1919
<i>L'amor que vigila</i>	Pol Aregall	L'Artasana	Companyia Strems	29/09/1919
<i>Las carceleras</i>		El Foment	Companyia Cèsar Vendrell	29/09/1919
<i>L'himne d'en Riego</i>	Camprobon	L'Artasana	Companyia Strems	29/09/1919
<i>La viejecita</i>		El Foment	Companyia Cèsar Vendrell	29/09/1919
<i>Gent d'ara</i>	E. Coca i Vallmajor	L'Artasana	Companyia Strems	29/09/1919
<i>Czarina</i>		El Foment	Companyia Cèsar Vendrell	29/09/1919
<i>Los bohemios</i>	Cèsar Vendrell	El Foment	Companyia Cèsar Vendrell	29/09/1919
<i>Cobardies</i>	Linares Rivas	L'Artasana	Companyia Strems	29/09/1919
<i>Sorpreses de l'amor</i>	Josep M. Poblet	Juventut Nacionalista	Aficionats	16/01/1920
<i>Ideals que s'imposen</i>	Josep M. Poblet	Juventut Nacionalista	Aficionats	27/03/1920
<i>L'ànima és meua</i>	Àngel Guimerà	Juventut Nacionalista	Companyia d'Alexandre Nolla	22/04/1920
<i>Terra baixa</i>	Àngel Guimerà	Juventut Nacionalista	Companyia d'Alexandre Nolla	29/04/1920
<i>Los calabreses</i>		El Foment	Companyia Alfonso G. Hernández	08/05/1920
<i>Papallones</i>	Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Aficionats i les Sres. Ferràndiz i Galceran	08/05/1920

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Maria Rosa</i>	Àngel Guimerà	Joventut Nacionalista	Afionats i les Sres. Ferràndiz i Galceran	08/05/1920
<i>La canción del olvido</i>		El Foment	Companyia Alfonso G. Hernández	08/05/1920
<i>Ocells de pas</i>	Santiago Rusiñol	Joventut Nacionalista	Afionats	08/05/1920
<i>La viejecita</i>		El Foment	Companyia Alfonso G. Hernández	08/05/1920
<i>Marcel i Paulina</i>	Lluís Bertran i Pijoan	Joventut Nacionalista	Afionats	09/05/1920
<i>Sorpreses de l'amor</i>	Josep M. Poblet	Joventut Nacionalista	Josep M. Poblet (lectura)	21/11/1920
<i>La masia verda</i>	Joan Romaní	Joventut Nacionalista	Companyia Teatre Principal de Tarragona	21/11/1920
<i>Joan Dalla</i>	Àngel Guimerà	Joventut Nacionalista	Afionats	27/01/1921
<i>Full de paper</i>	Pere A. Torres	Joventut Nacionalista	Afionats	08/05/1921
<i>Jordi Erín</i>		Joventut Nacionalista	Afionats	15/05/1921
<i>Sortint d'estudis</i>	Millà	Joventut Nacionalista	Afionats	15/05/1921
<i>L'escudellòmetre</i>	Santiago Rusiñol	Joventut Nacionalista	Afionats	15/05/1921
<i>Sortint de la masia</i>	Millà	Joventut Nacionalista	Elenc Infantil	23/05/1921
<i>El vailet de la masia</i>		Joventut Nacionalista	Elenc Infantil	23/05/1921
<i>La banda de Bastardia</i>	Frederic Soler (Pitarra)	Joventut Nacionalista	Afionats	24/07/1921
<i>Mestre Oleguer</i>	Àngel Guimerà	Joventut Nacionalista	Afionats	27/07/1921
<i>La bonifarra de la llibertat</i>	Frederic Soler (Pitarra)	Joventut Nacionalista	Afionats	27/07/1921
<i>Les pindoles d'Hollow</i>		Joventut Nacionalista	Afionats	27/07/1921

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>L'escurçó</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Afionats	02/10/1921
<i>Als peus de vostè</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	03/10/1921
<i>Gran Aleix</i>	Joan Puig i Ferrater	Juventut Nacionalista	Afionats	03/10/1921
<i>La ventafocs</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Companyia Jaume Borràs	07/10/1921
<i>L'amic cirera</i>	Lambert Escaler	Juventut Nacionalista	Afionats	23/10/1921
<i>L'endemà de bodes</i>	Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats	23/10/1921
<i>Entre gitanoes</i>		L'Artesana	Afionats	13/11/1921
<i>Els dos fills</i>		L'Artesana	Afionats	13/11/1921
<i>Don Cuan Tenorio</i>	Llambrocs	Juventut Nacionalista	Afionats	13/11/1921
<i>Los guapos</i>		L'Artesana	Afionats	24/12/1921
<i>La Noche de Reyes</i>		L'Artesana	Afionats	24/12/1921
<i>El cor del poble</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Afionats i Antònia Borralleras	25/12/1921
<i>Jovenut de príncep</i>	Meyer Föerster	Juventut Nacionalista	Afionats, Tula Palmada i Antònia Borralleras	26/12/1921
<i>A la llum de València</i>	Narcís Capmany	Juventut Nacionalista	Afionats, Tula Palmada i Antònia Borralleras	12/03/1922
<i>Malta nit!</i>	Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats, Tula Palmada i Antònia Borralleras	12/03/1922
<i>Jesús que torna</i>	Àngel Guimerà	Juventut Nacionalista	Afionats, Tula Palmada i Antònia Borralleras	12/03/1922
<i>L'oncle rector</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Afionats	19/03/1922
<i>La sala de rebre</i>	Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats	19/03/1922

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>En Joan Bonhome</i>	J. Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats	19/03/1922
<i>Gent d'ara</i>	Coca Vallmajor	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1922
<i>Ocells de pas</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1922
<i>El cosechero de Arganda</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	25/03/1922
<i>Flors i violes</i>	Pompeu Crehuet	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1922
<i>El tirador de palomas</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	02/04/1922
<i>Las corsarias</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	02/04/1922
<i>Ideals que s'imposen</i>	Josep M. Poblet	Juventut Nacionalista	Afionats	02/04/1922
<i>Juventut de príncep</i>	Meyer Föerster	Juventut Nacionalista	Afionats	02/04/1922
<i>Método Gorritiz</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	09/04/1922
<i>La verbena de la paloma</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	09/04/1922
<i>Lo Sant Cristó Gros</i>	Eduard Aulès	Juventut Nacionalista	Afionats	16/04/1922
<i>El carro del vi</i>	Ramon Vidales	Juventut Nacionalista	Afionats	16/04/1922
<i>La senyora baronessa</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	16/04/1922
<i>En Joan Bonhome</i>	J. Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats	16/04/1922
<i>Amor i guerra</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	13/05/1922
<i>La Alsaciana</i>		L'Artesana	Companyia Alfons G. Hernández	13/05/1922
<i>Toreros d'hivern</i>	Ferrer Codina	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	13/05/1922

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>La mare</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	13/05/1922
<i>Reixes enfora</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	18/06/1922
<i>Ditxós ball de màscares</i>		Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	18/06/1922
<i>El místic</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	24/06/1922
<i>L'endemà de bodes</i>	J. Pous i Pàges	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	25/06/1922
<i>Mossèn Janot</i>	Àngel Guimerà	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	09/07/1922
<i>Els vells</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	16/07/1922
<i>Cobardies</i>	Linares Rivas	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	16/07/1922
<i>Mossèn Janot</i>	Àngel Guimerà	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	16/07/1922
<i>Baixant de la font del Gat</i>	Amichatis-Màntua	Juventut Nacionalista	Companyia Montero Màntua	14/08/1922
<i>Marieta de l'ull viu</i>	Amichatis-Màntua	Juventut Nacionalista	Companyia Montero Màntua	14/08/1922
<i>Don Gonzalo o l'orgull de gec</i>	Albert Llanas	Juventut Nacionalista	Aficionats	20/08/1922
<i>Don Juan Tenorio</i>	José Zorrilla	Cinema El Recreo	Aficionats	04/11/1922
<i>La creu de la masia</i>	Frederic Soler (Pitarrà)	L'Artesana	Aficionats	05/11/1922
<i>La cosina de la Lola</i>		Juventut Nacionalista	Aficionats i la Sra. Basseda	19/11/1922
<i>Un quefe de la coronela</i>	Ferrer Codina	Juventut Nacionalista	Aficionats i la Sra. Basseda	19/11/1922
<i>Clarís</i>	Comrat Roure	Juventut Nacionalista	Aficionats	19/11/1922

OBRA	AUTOR	TEATRE	QUADRE ESCÈNIC	DATA
<i>Els hipòcrites</i>	R. Franqueza y Comas	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	06/12/1922
<i>La taca de cafè</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Companyia Eduard Torres	07/12/1922
<i>El pati blau</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	24/12/1922
<i>Foc nou</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Afionats	06/01/1923
<i>El més petit de tots</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Afionats	28/01/1923
<i>La reclosa</i>	Paul Gavault	Juventut Nacionalista	Afionats	02/02/1923
<i>Girasol</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Afionats	02/02/1923
<i>El més petit de tots</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Afionats	18/02/1923
<i>La xocolatera</i>	Paul Gavault	Juventut Nacionalista	Afionats	04/03/1923
<i>Girasol</i>	Ignasi Iglésias	Juventut Nacionalista	Afionats	04/03/1923
<i>Tardania</i>	Pous i Pagès	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1923
<i>A sol i xent fugen les boires</i>	Avel·lí Artís	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1923
<i>La bona gent</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Afionats	25/03/1923
<i>El lladre</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	14/05/1923
<i>La fortuna boja</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	14/05/1923
<i>La bona gent</i>	Santiago Rusiñol	Juventut Nacionalista	Afionats	20/05/1923
<i>El tresor</i>		Juventut Nacionalista	Afionats	21/05/1923

<i>OBRA</i>	<i>AUTOR</i>	<i>TEATRE</i>	<i>QUADRE ESCÈNIC</i>	<i>DATA</i>
<i>Com les òlibes</i>		Juventut Nacionalista	Pomells de Joventut	15/07/1923
<i>Cal una mainadera</i>		Juventut Nacionalista	Pomells de Joventut	15/07/1923
<i>Un viatge de boda</i>	A. Marxvac	Juventut Nacionalista	Aficionats	19/08/1923
<i>Les humils violetes</i>	Victorià Vives	Juventut Nacionalista	Aficionats	19/08/1923
<i>Blaiet, vailet</i>	Josep M. Folch i Torres	Juventut Nacionalista	Pomells de Joventut	15/09/1923

BIBLIOGRAFIA

- ARÈVALO CORTÉS, Just. *La cultura de masses a la Barcelona del Nou-cents*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 2001.
- BALANYÀ i MOIX, Ismael. *Llibre verd de Montblanc*. Montblanc: Centre d'Estudis de la Conca de Barberà - Setmanari *El Pati*, 1992.
- BALDRICH i LLORT, Joan. *Vells costums montblanquins*. Montblanc: Ed. autor, 1970.
- BATLLE i GORDÓ, Ramon. *Quinze anys de teatre català. Els teatres Romea i Novetats de 1917 a 1932*. Monografies de Teatre. Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Edicions 62. Barcelona 1984.
- CURET, Francesc. *Història del Teatre Català*. Barcelona: Aedos, 1956.
- FÀBREGAS, Xavier. *Història del Teatre Català*. Barcelona: Millà, 1978.
- *Teatre català d'agitació política*. Barcelona: Edicions 62, 1969.
- *Aproximació a la història del teatre català modern*. Barcelona: Curial, 1972.
- FERRER, Jaume. *El teatre de Josep M. Poble*. Publicacions del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Montblanc 2003.
- IGLÉSIES, Joseph. "La població de la Conca de Barberà a través de la història". A: *VIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Montblanc, 1966*. Montblanc-Granollers: Ed. Montblanc, 1967, p. 75-94.
- GRAU, Josep Maria; PUIG, Roser; FELIP, Jaume. *La premsa històrica de la Conca de Barberà, 1889-1939*. Montblanc: Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, 1995.
- MAYAYO i ARTAL, Andreu. *La Conca de Barberà 1890-1939: De la crisi agrària a la guerra civil*. Montblanc: Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, 1986.
- Josep Sugranyes i Espanyol, "El Musiquet". *Espitllera* (Montblanc), 28-30 (abril-juny 1984).
- MOLAS, RIQUER i COMAS. *Història de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel, 1986.
- OLIVER i PORTÉ, Joan. "Història del teatre d'afecionats a Montblanc". *Espitllera* (Montblanc), 43 (juny de 1985), p. 20-21.

- *Espitllera* (Montblanc), 46 (octubre de 1985), p. 48.
- *Espitllera* (Montblanc), 47 (novembre de 1985), p. 27.
- *Espitllera* (Montblanc), 48 (desembre de 1985), p. 44.
- *Espitllera* (Montblanc), 50 (febrer de 1986), p. 35.
- PALAU i DULCET, Antoni. *La Conca de Barberà. Monografia històrica i descriptiva*. Barcelona: Imp. F. Altès, 1912.
- POBLET i CIVIT, Joan. *Notes històriques de la vila de Montblanch*. Montblanc: Inèdit, 1922-1931.
- POBLET i GUARRO, Josep M. *Aquell Montblanc... Tipus, costums i efemèrides. Breu història-guia de la vila ducal*. Barcelona: Ed. Selecta, 1975.
- *Montblanc a començaments de segle amb el catalanisme i els seus costums*. Barcelona: Ed. Pòrtic, 1971.
- *Memòries d'un rodamón*. Barcelona: Pòrtic, 1976.
- *Arrels del teatre català*. Ed. Selecta, 1978.
- PORTA i BALANYÀ, Josep M. *El Casal Montblanquí. Cinquanta anys d'història d'una societat cultural, recreativa i esportiva (1947-1997)*. Montblanc: Casal Montblanquí, 1997.
- *Montblanc*. Col·lecció La Creu del Terme, 8, Cossetània Edicions: Valls 2000.
- VIVES i POBLET, Lluís. "Narracions històriques de la vila de Montblanch". Inèdit, 1960.

FONTS HEMEROGRÀFIQUES

- Publicacions periòdiques:

La Conca de Barberà. Setmanari Comarcal (1903-1908)
Gazeta de la Coonca (1911-1912)
La Conca de Barberà. Setmanari Social i Agrícola (1914-1918)
La Nova Conca. Setmanari de la Conca de Barberà (1919-1923)
Nova Llabor (1923)
El Senyor Gros (1924)